

A zeneoktatás és a digitális technológia: Akciókutatás a zeneoktatáshoz használt mérés és értékelési lehetőségek a digitális tanrend horizontjából

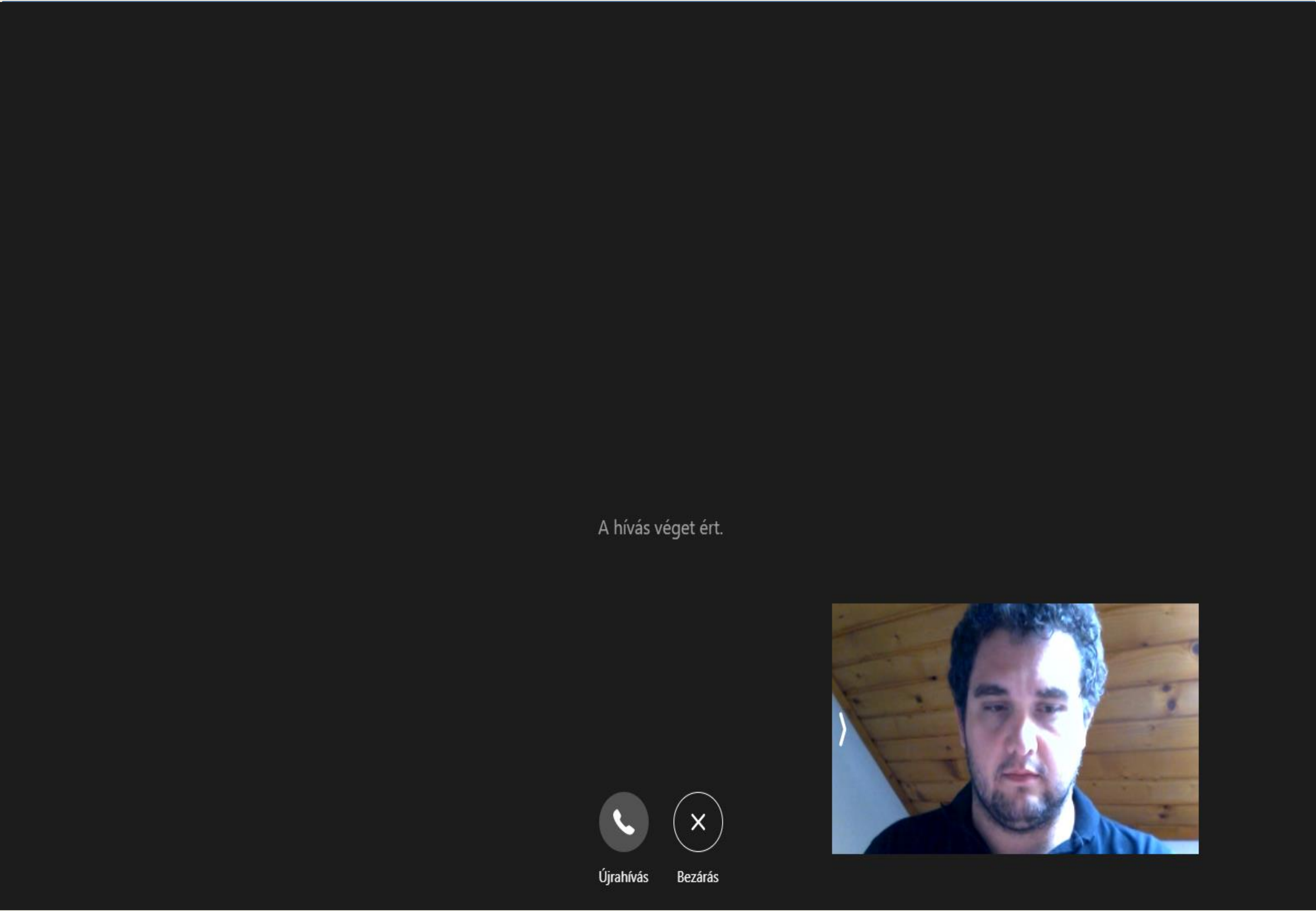
Baracius Nikosz Dávid

Pécsi Tudományegyetem „Oktatás és Társadalom” Neveléstudományi Doktori Iskola

Elméleti háttér

Komenczi Bertalan (2013) mezovilág elméletét a zeneoktatás során is lehet alkalmazni, igaz kisebb eltérések mutatkozhatnak. A mikrovilágok, melyek az adott ország különböző zeneoktatási intézményeiben (zeneiskolákban, zenei gimnáziumok és szakgimnáziumok, zenei felsőfokú oktatás, DLA képzés, etc.) megtalálhatóak, a folyamatos új példák által evolválódnak. Az emberi tényezőkön alapuló személyes, lokális tartományok ugyanúgy megtalálhatóak, mint a csoportos, globális tartományok. A zenepedagógusok tanítása az, ami a mezovilág elgondolását elmagyarázza a tanulók számára. Heti két alkalommal megtartott hangszeres órákon – igyekezve a kerettanterv szoros szabályait betartani –, differenciált oktatásban részesítik a gyerekeket. Ennek főbb irányvonala a diák egyéni teljesítőképességére, kvalitásaira épül, mivel a zenei oktatás készségtantárgy. Számos apró tényező képes befolyásolni ezt, mint például az adott napi szellemi/fizikai állóképesség, vagy az otthonról jött eseti problémák.

Fontos még megemlíteni Bredács Alice (2015) online tanulási formáiról szóló fejezeteit, melyet tankönyvében jegyzett le. Itt megtalálható ugyanis az, hogy a tanári irányítás hiányában lévő *egyéni ütemezésű*, illetve a tanári felügyelet melletti *szinkron* és *aszinkron* tanulási folyamatból a zeneoktatásban leginkább a szinkron vehető észre. A földrajzi különbségek miatt a tanár és diák egy virtuális térben találkozik, ahol a kommunikáció valós idejű. Kép- és hanganyagcserével gyakran lehet találkozni.

Kutatási kérdések, hipotézisek

Kutatásomat megelőzően felmerült bennem az a kérdés, hogy a tanulók digitális eszközökkel való ellátottsága vajon elegendő-e a jelenleg alkalmazott digitális tanrend elvárásaihoz? Vajon a tanulók az eszközeiket (ha egyáltalán vannak) tudják-e használni megfelelően? Van-e rálátásuk a digitális programok alkalmazásával kapcsolatban? Előfordulhat-e az, hogy az IKT eszközök által jobb produkciók születtek, mint a hagyományos, kontakt alapú koncerteken? Úgy gondolom, a digitális tanrend zenei vonalán nem voltak megfelelő eszközök. Első hipotézisként azt fogalmaztam meg, hogy a vidéki iskolák tanulóinak többsége nem találkozik zeneoktatása során digitális eszközökkel. Második hipotézisként úgy gondolom, hogy a budapesti és az agglomeráció zeneiskola tanárai jobban tájékozottabbak a digitális eszközök használatában, mint vidéki kollégáik.

Módszerek

Kvantitatív kutatásomban végezetül 226 főt sikerült megvizsgálni kérdőívekkel, akik részfűvös tanulók Magyarország különböző zeneoktatási struktúráiban/intézményeiben. Egyházasharaszti és Siklósón a Szimfónia-program segítségével működnek telephelyek. Pécs-Gyárvároson, Budapest XVII. Kerületében, Kerepesen és Kistarcván állami fenntartású intézmények működnek.

2. Van-e az iskolátokban digitális eszközzel való oktatásra lehetőség?

Válaszok	igen	talán	nem
Siklós	44		
Egyházasharaszti	55		
Pécs-Gyárváros	14		16
Bp.17 Rákosker.	30	11	13
Kerepes	6	1	4
Kistarcsa mélyr.	7		2
Kistarcsa tromb.	18	5	
Összesen	174	17	35

4. Volt már olyan órátok, aminél nem csak papír meg ceruza volt használva, hanem digitális tárgyakkal, programokkal is segítettek a tanárok? (Például: telefon, tablet, etc.)

Válaszok	igen	talán	nem
Siklós	44		
Egyházasharaszti	55		
Pécs-Gyárváros	30		
Bp.17 Rákosker.	33	2	19
Kerepes	9		2
Kistarcsa mélyr.	7		2
Kistarcsa tromb.	14		9
Összesen	192	2	32

3. Szerinted jó ötlet-e az, hogy ilyen digitális eszközökkel tanítsanak téged a tanáraid?

Válaszok	igen	talán	nem
Siklós	44		
Egyházasharaszti	55		
Pécs-Gyárváros	18		12
Bp.17 Rákosker.	27	15	11+1*
Kerepes	2	6	3
Kistarcsa mélyr.	5	2	2
Kistarcsa tromb.	18	4	1
Összesen	169	27	29+1*

* nem választott

5.a Ha igen,

Te szoktad a szüleidnek elmagyarázni a digitális eszközök használatát nekik, vagy fordítva, azaz ők?

Válaszok	igen, én	talán	nem, ők
Siklós	20	11	24
Egyházasharaszti	30	10	35
Pécs-Gyárváros	12	6	12
Bp.17 Rákosker.	17	16	21
Kerepes	2	3	6
Kistarcsa mélyr.	1	2	6
Kistarcsa tromb.	7	8	8
Összesen	89	56	112

Eredmények

A kutatásom eredményeként arra jutottam, hogy a tanulók nagy százaléka (93%) használ digitális eszközöket. A növendékek erős többsége szerint (77%) van lehetőség az iskolájukban digitális oktatásra. A megkérdezettek 75%-a pozitívan áll hozzá az IKT általi oktatáshoz. Megfigyelhető, hogy a megkérdezettek 85%-át már tanították digitális tárgyak és programok segítségével a pedagógusok. Érdekes megfigyelés, hogy mivel a digitális „bennszülött” korosztály egyre gyakrabban jelenik meg szülőként az intézmények munkájában, nem a gyermekek segítenek szüleik digitális eszközhasználatában (49.5%). A „fél-playback” módszer általi oktatás megjelent a vizsgált intézményekben, ugyanis a válaszok 63%-ban az jelent meg, hogy szoktak ilyen módszerrel tanulni. Végezetül kijelenthető, hogy egy szűk többsége a tanulóknak (60%) úgy véli, hogy ezzel a módszerrel jobban tudnak tanulni új előadási műveket, technikai gyakorlatokat.

Konklúzió

A poszterem elkészítéséhez gyűjtött adataimból kiderül, hogy bár a digitális tanrend alatti oktatás eszközhátterei a vizsgált intézményekben fellelhetők, nem állítható az, hogy az összes vizsgált személy számára biztosított a jelenleg is folyó oktatás. A zeneoktatás digitális módszerekkel való megerősítése nem csak az oktatási irányelveket készítőik számára fontos, hanem már a zeneoktatás legfontosabb személyei által, azaz maguktól a tanulóktól is származik, ugyanis ők is igénylik ezeket a módszertani fejlesztéseket. Az első hipotézisem nem igazolódott be, a tanulók jelelegi véleményem szerint hasonlóan tájékozottak a digitális eszközök használatában. A második hipotézisemnél egy számomra váratlan eredménnyel találkoztam: a Budapesten vizsgált intézményben a tanárok nem annyira használnak digitális eszközöket óráik során, mint vidéki kollégáik. Mivel a budapesti intézmények közül csak ezt az egyet kérdeztem meg, a hipotézis további kutatást igényel. A jövőben szeretném Tolna és Somogy megye intézményeiben is elvégezni ezt a kutatást. Annak érdekében, hogy a mintavétel arányos maradjon a tanulószámokkal való tekintetben, szükséges lesz több budapesti zeneiskolában is elvégezni a kutatást. Ezáltal lehetséges, hogy valósabb képet tudunk alkotni arról, hogy a főváros zeneintézményeiben megtalálhatóak-e a digitális eszközök az oktatás során.

Szakirodalom:

Poszter elméleti háttére:

Bredács Alice Mária (2015): *A hagyományos és IKT-val támogatott mérés és értékelés a szakképzésben*. BME Tanárképző Központ, Budapest.

Komenczi Bertalan (2013): *Elektronikus tanulási környezetek kutatás*. Eger

Nemes László Norbert (2014): Az iskolai zeneoktatás válsága. In. *ZENE-kar* 21. 2. sz. Letöltés: https://zene-kar.hu/wp-content/uploads/2017/12/zenekar_2014_2_web.pdf 2020.05.18.

A kutatáshoz felhasznált elméleti háttér:

Earl, Babbie (2001): *A társadalomtudományi kutatás gyakorlata*. Balassi Kiadó, Budapest.

Falus Iván, Ollé János (2004): *Az empirikus kutatások gyakorlata: adatfeldolgozás és statisztikai elemzés*. Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest.

Kenneth A., Strike (2009): *A neveléstudomány kutatás etikája*. Syracuse Egyetem, Syracuse. Fordította: Golya Szilvia. Letöltés: http://terd.unideb.hu/doc/modszertan/A_nevelestudomany_kutatas_etikaja.pdf 2020.05.18.

Varga Aranka (2015, szerk.): *A nevelésszociológia alapjai*. Pécsi Tudományegyetem Bölcsészettudományi Kar Neveléstudományi Intézet Romológia és Nevelésszociológia Tanszék Wlisslocki Henrik Szakkolégium, Pécs.

Vas Bence (2015, szerk.): *Zenepedagógiai tankönyv*. Pécsi Tudományegyetem Művészeti Kar, Pécs. Letöltés:

http://www.art.pte.hu/sites/www.art.pte.hu/files/files/menuk/dokument/tudomany/innovacio/zmi/zenepedagogia_vegleges.pdf 2020.05.18.

A digitális oktatással kapcsolatos elméleti háttér:

Molnár György (2015): Korszerű technológiák az oktatásban, BME Tanárképző Központ, Budapest.

Ollé János, Papp-Danka Adrienn, Lévai Dóra, Tóth-Mózer Szilvia és Virányi Anita (2013): *Oktatásinformatikai Módszerek*. ELTE Eötvös Kiadó, Budapest. Letöltés: http://www.eltereader.hu/media/2013/11/Olle2_okt-inform_READER.pdf 2020.05.18.

Szabó Norbert (2018): A cél szentesíti az (IKT-) eszközt a zeneoktatásban? *Gyermekevelés*, 2018. 02. sz. 132-138. Letöltés: https://www.researchgate.net/publication/327071559_A_cel_szentese_az_IKT-eszkozt_a_zeneoktatásban_2020.05.18.